GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunī 6 fior., pe trei lunī 3 fior. România și străinătate: Pe anŭ 40 fr., pe șése lunī 20 fr., pe trei lunī 10 francī.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ: la poște, la librării și pe la dd. corespondențī.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorī nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 229. Sâmbătă, 11 (23) Octomvre. 1886.

Brașovŭ, 10 Octomvre 1886.

In numĕrulŭ de Mercurī alŭ fóiei nóstre amŭ publicatŭ unŭ Apelŭ alŭ Românceloră din Deva pentru înființarea unei „Reuniunī a femeilorŭ române Huniădorene, cu scopulŭ înaintării industriei de casă și ajutorărei fetițelorŭ și vĕduvelorŭ române".

Acestŭ apelŭ, plinŭ de idei frumóse și salutare și de nobilă însuflețire pentru sânta chiămare a femeilorŭ, cuprinde între altele următorulŭ pasagiu, care indică însemnatulŭ rolŭ ce-lŭ jócă aḍī femeia română în sînulŭ puporului nostru:

„Ce au făcutŭ femeile române numai în rĕstimpulŭ scurtŭ de 20—30 de anī?.. Esposițiunea din 1881, scólele de fetițe din Brașovŭ și Sibiiu, reuniunile femeiescī filantropice, întocmite în tótă țéra".....

Aceste suntŭ în adevĕrŭ fapte, carī dovedescŭ, că femeile române îșī iubescŭ națiunea cu tótă ardórea inimei lorŭ și trebue sĕ ne salte inima de bucuriă, când apelulŭ bravelorŭ Românce din Deva ne asigură, că femeile române din comitatulŭ Huniădórei vorŭ sĕ emuleze cu surorile lorŭ din celelalte ținuturī ale patriei nóstre în împlinirea sacrei datorințe ce-o au față cu națiunea lorŭ, luându-șī de modelŭ pe nobilele fiice ale Romei clasice.

Nu putemŭ decâtŭ sĕ felicitămŭ cu tótă căldura inimei nóstre pasulŭ salutarŭ și multŭ promițĕtorŭ, ce-lŭ întreprindŭ femeile române din Deva în urma hotărîrei luate în conferența lorŭ prealabilă dela 8 Septemvre a. c.

Comitatulŭ Huniădórei este unulŭ din cele mai marī comitate ale țĕrei și e populatŭ mai numai de Românī. Cum n'ar avea femeia română o deosebită misiune în acestŭ întinsŭ ținutŭ românescŭ, în care trăiescŭ, ce'i dreptŭ, și mulțī ómenī cu carte românī, dér în care domnesce și o pirotélă, ce s'apropiă multŭ de indolență pe tĕrêmulŭ muncei pentru înaintarea culturală și desvoltarea socială a poporului nostru huniădoreanŭ.

Până acum în Huniădóra, afară de despărțĕmintele Asociațiunei transilvane, carī încă suferŭ de multă somnolență, nu esistă nicī o altă reuniune română c'unŭ scopŭ culturalŭ, socialŭ séu filantropicŭ.

In asemenī circumstanțe inițiativa femeilorŭ române din Deva e vrednică de tótă lauda.

Viitórea „Reuniune a femeilorŭ române Huniădorene," va avé nu numai o misiune culturală și filantropică, ci și unŭ rolŭ însemnatŭ socialŭ în aceste părțī.

Nu numai odată ni s'a datŭ ocasiune a auḍi plângerea, că între Românii din comitatulŭ Huniădórei nu este o viață socială, cum o cere timpulŭ.

Femeile române huniădorene suntŭ chiămate a strînge prin entusiasmulŭ lorŭ pentru fapte nobile pe terĕmulŭ culturei și alŭ binefacerei, a strînge, ḍicemŭ, mai tare legătura socială între Românii din acestŭ romanticŭ ținutŭ.

De aceea dorimŭ din totŭ sufletulŭ, ca pașii comitetului de dómne, ce s'a formatŭ în Deva pentru a realisa salutarulŭ proiectŭ alŭ înființărei unei „Reuniunī a femeilorŭ române huniădorene", sĕ fiă incoronațī de celŭ mai bunŭ succesŭ.

Pentru ca sĕ se împlinéscă acéstă dorință, ce credemŭ că o nutresce fiăcare Românŭ bine sĕmțitorŭ, este înainte de tóte de lipsă ca Româncele din comitatulŭ Huniădórei sĕ îmbrățișeze cu totŭ foculŭ inimei lorŭ causa numitei reuniunī.

Pe ḍiua de 18/30 Octomvre a. c. este conchemată conferința femeilorŭ române Huniădorene, care va avé sĕ ia decisiunile ulterióre pentru înființarea reuniunei din vorbă.

Românce din Huniădóra! Dovedițī că surorile vóstre din Deva n'au greșitŭ, când au asiguratŭ că vĕ înțelegețī pe deplinŭ chiămarea ca mame și fice române, și fițī sigure de sprijinulŭ și de stima tuturorŭ Românilorŭ de inimă!

Crisa bulgară.

— Guvernulŭ bulgarŭ a decisŭ sĕ trimétă la Sultanulŭ o persónă de încredere pentru a trata asupra persónei viitorului prințŭ. Va fi trimisŭ póte fostulŭ ministru Grekoff séu Dimitrieff.

— In Zakri-Zdagora în Bulgaria de sudŭ s'au arestatŭ persóne, carī organisau bande spre a ataca autoritățile. Consulatulŭ rusŭ e implicatŭ în causă.

— Pórta va adresa marelorŭ puterī o notă amĕnunțită, în care va protesta contra alegerilorŭ din Rumelia orientală. Pórta ḍice că aceste alegerī s'au făcutŭ contra textului tractatului de Berlinŭ și contrarŭ convențiunii dela 5 Aprile a. c. și declară, că Puterea suzerană nu e în posiția a recunósce alegerile de legale și valabile.

— Sgomotele despre o intervenire armată în Bulgaria persistă mai alesŭ în cercurile financiare din Petersburg, dér deocamdată nu trebue să li se dea o importanță deosebită, căcī opinia publică rusă, mai alesŭ în cercurile militare, consideră ocuparea ca unŭ ce periculosŭ. Foile dela 6 Octomvre v. prevĕdŭ numai o intervenire activă a Turciei. Kaulbars a constatatŭ, că totŭ poporulŭ bulgarŭ, cu puține esceptii, este plinŭ de ură contra Rusiei. Ḍiarulŭ *„Grajdanin"* scrie: „Atuncī a ce o ocupațiune? Bulgaria s'o ia cine vré. Austria ar puté găsi acolo peirea. Anglia o beșică de săpunŭ. Când Rusia va isprăvi cu flota sa din Marea Négră, atuncī Bulgaria e a ei. Bulgaria nu merită ca Rusia sĕ se espună primejdiilorŭ.« Și *„Novosti"* prevede, că Rusia se va întórce spre propriile sale interese. Dér acéstă fóiă pretinde a sci, că mișcarea rusofilă cresce în Bulgaria și că acéstă mișcare are nevoe numai de sprijinulŭ moralŭ alŭ Rusiei spre a-șī găsi calea cea bună.

— După nisce informațiunī sosite din Petersburg în Parisŭ și menționate într'o telegramă din Berlinŭ, d. de Giers ar fi ḍisŭ: ›Vomŭ lăsa pe Bulgarī sĕ se frământe între dênșii (cuire dans leur jus). Rusia n'are de locŭ trebuință sĕ regurgă la forță pentru a avé dreptate din partea politicianilorŭ din Sofia.‹

Nihiliștii corónei în Bulgaria.

(Koronovannitie nihilisti v. Blyarija)

Sub acestŭ titlu a apărutŭ în Rusciucŭ o broșură scrisă de publicistulŭ Zacharia Stoianoff și alŭ cărei copiinsŭ îlŭ aflămŭ în „Neue Freie Presse":

Autorulŭ spune, că dênsulŭ nu e nicī rusofob, nicī inamicŭ alŭ Turcilorŭ și că critica lui este îndreptată numai contra acelorŭ cincī séu șése diplomațī reacționarī rușī, carī n'au nimicŭ comunŭ cu poporulŭ frate rusŭ și cu Țarulŭ liberatorŭ și ale cărorŭ brațe apăsătóre țînŭ în servitute peste o sută de milióne de Rușī; acestora le adreséză elŭ critica sa.

D. Stoianoff ḍice că unŭ funcționarŭ dela consulatulŭ rusŭ din Sofia, după lovitura de statŭ, ar fi declaratŭ, că pentru isgonirea prințului Alexandru avusese la dispositiune patru milióne francī; dér, lăudatŭ fiă numele Domnului, ei au isbutitŭ și numai cu 350,000 francī.

Autorulŭ nu voesce să intre în amĕnunte, décă împĕratulŭ Alexandru II a liberatŭ Bulgaria în interesulŭ Rușilorŭ séu alŭ Bulgarilorŭ, ci se mărginesce numai în a constata că, dela suirea pe tronŭ a actualului țarŭ, Rusia a datŭ probe de ostilitate față cu Bulgaria. Indată după luarea în mână a cârmei statului de către împĕratulŭ Alexandru III, a urmatŭ lovitura de statŭ dela 2 Aprilie 1881, care s'a plănuitŭ în Petersburgŭ și care ţintea la nimicirea independenței Bulgariei, reducêndŭ-o la unŭ simplu guvernămêntŭ rusŭ. Prințulŭ Alexandru, care n'avea esperiență și care era devotatŭ Țarului, s'a învoitŭ la înlăturarea constituțiunei; dér după trecerea de unŭ anŭ s'a convinsŭ, că miniștrii rușī în Bulgaria n'au altceva în vedere, decâtŭ sĕ facă dintr'ênsulŭ unŭ guvernatorŭ rusŭ. Cei doi generalī rușī au fostŭ alungațī din țéră cu consimțĕmêntulŭ tuturorŭ partidelorŭ și din acelŭ momentŭ datéză dușmănia curței Rusiei față cu prințulŭ Alexandru. Temeiulŭ acelei dușmănii este, că prințulŭ Alexandru voia sĕ fiă unŭ prințŭ bulgarŭ, deși i se promisese 2 milióne de ruble décă elŭ va renunța la politica lui națională bulgară.

Broșura arată că pressa rusă, după lovitura dela Filipopolŭ, atacă pa Bulgaria cu înverșunare; diplomația rusă ofensă chiar directŭ pe prințŭ și pe stradele dela Filipopolŭ, Slivno, Tatar-Bazargik, turme de țĕranī îmbătațī de către agenții rușī strigau „Josŭ Battenberg!" Diplomația rusă, pentru ajungerea scopurilorŭ sale despotice, a făcutŭ usŭ de mijlóce revoluționare. Omorîrea lui Popa Anghel și a locotenentului Zerberoo era opera ei. Incercarea de omorîre a prințului Alexandru la Burgas era opera unui ofițerŭ rusŭ și a consulului rusŭ din Burgas. Lovitura de statŭ dela 21 Augustŭ s'a plăsmuitŭ în consulatulŭ rusŭ dela Sofia și când autorulŭ broșurei a întrebatŭ pe Bendereff și Grueff, că șī-ar fi ridicatŭ ei óre mâna contra prințului lorŭ, décă nu erau asmuțațī de Rușī? aceștia au rĕspunsŭ: ›Nu‹. Conspirațiunea dela 21 Augustŭ nu era decâtŭ opera a câtorva vênduțī și numĕrulŭ conspiratorilorŭ nu era mai mare de 40 și că cei 50,000 lei pe carī i-au datŭ prințului în Sofia ca banī de călĕtoriă au fostŭ primițī dela consululŭ rusŭ din Sofia. Grueff și Bendereff aveau pașpórte rusescī. In fine, autorulŭ se raportă la mai mulțī martorī, carī afirmă că atașatulŭ militarŭ rusŭ, d. Zacharoff, a făcutŭ încercărī ca sĕ provóce neliniște în Bulgaria. De asemenea consululŭ rusŭ în Rusciuk ar fi ḍisŭ comandantului de brigadă, colonelului Filoff, că décă elŭ va refusa supunerea guvernului din Sofia, va fi înaintatu la gradulŭ de generalŭ, ér în casŭ contrarŭ va fi degradatŭ la sergentmajorŭ. Diplomația rusă nu șī-a ținutŭ nicīodată promisiunile. Așa bunăóră, ea cerea numai depunerea prințului și apoi va respecta independența Bulgariei. Étă dér că prințulŭ e detronatŭ, dér diplomația rusă îșī urméză agitațiunile căcī pretențiunile ei n'au marginī. Este sigurŭ că ea nu mai voesce ca Bulgaria sĕ aibă unŭ prințŭ, ci numai unŭ guvernatorŭ rusŭ. Cu tóte acestea Bulgarii nu desesperă, căcī în Europa esistă și popóre carī susținŭ Bulgaria. Intre acestea în prima liniă suntŭ popórele din Balcanī: Românii, Sêrbii, Turcii și Grecii, carī avêndŭ interese comune trebue sĕ-șī dea mâna spre a înființa multŭ dorita confederațiune balcanică, care ar putea sĕ ridice o armată de două milióne, spre a nu se teme de deosebiții protectorī și binefăcĕtorī ai Orientului.

Autorulŭ propune realegerea prințului Alexandru de Battenberg, care singurulŭ e demnŭ de a purta coróna Bulgariei și pe care numai diplomația rusă îlŭ dușmănesce. Elŭ arată la ce pericule ar fi espusă independența Bulgariei, décă adunarea națională ar alege unŭ candidatŭ alŭ Rusiei. Acesta încetulŭ cu încetulŭ ar rusifica Bulgaria, pe oficerii Bulgarī i-ar trimite în Serbia și elŭ s'ar înconjura numai de funcționarī rușī. Din aceste împrejurărī s'ar nasce o mulțime de încurcăturī carī ar da pretestŭ diplomației ruse ca sĕ ocupe țéra. Realegerea prințului Alexandru de Battenberg ar fi dér mijloculŭ pentru asigurarea liniștei țĕrei. Décă acésta n'ar fi cu putință, atuncī Bulgarii sĕ proclame Republica cu unŭ președinte în frunte, care s'ar alege din doi în doi anī.

Ca rĕspunsŭ la broșura d-lui Stoianoff a apărutŭ și alta, care pare a fi scrisă după inspirațiunea d-lui Zancoff și care este contra unei ocupărī a Rusiei, dér care, pentru restabilirea ordinei interne, face următórele propunerī:

a). Guvernulŭ actualŭ, regența și ministerulŭ, sĕ se retragă și sĕ fiă înlocuițī cu alțī bărbațī, carī se bucură de încrederea poporului și a Rusiei;

b). Desființarea și reducerea armatei la minimum de 5000 de ómenī până la alegerea principelui;

c). Aducerea în țéră a ofițerilorŭ superiorī rușī, carī suntŭ recunoscuțī ca autoritățī militare și carī ar fi apoi însărcinațī cu conducerea armatei, desvoltândŭ în soldațī spiritulŭ de disciplină;

d). Restabilirea bunelorŭ relațiunī cu Rusia, dovedirea de simpatii pentru persóna Țarului, spre a arăta

că tóte frecările din aceste două ţĕrĭ s'au întemeiatŭ pe neînţelegerĭ provenite din intrigĭ şi calumnii;

e) Alegerea generalului Ignatieff sĕu a altei persóne totŭ atâtŭ de capabilă la tronulŭ princiarŭ vacantŭ alŭ Bulgariei;

f). Internarea pe timpŭ determinatŭ a unorŭ persóne displăcute, carĭ lucréză contra liniscei şi ordinei ţĕrei;

g). Modificarea unorŭ articole din constituţiă spre a sustrage posibilitatea unei clase de trântorĭ şi rĕsvrătitorĭ, ca sĕ nelinişteseă ţéra prin graiu şi scrisŭ;

h). Liberarea ofiţerilorŭ arestaţĭ precum şi a tuturorŭ persónelorŭ, carĭ se află în cercetare pentru conspiraţiunea dela 21 Augustŭ.

Paul Deroulède şi impresiunile sale de călĕtoriă.

D. Doroulède a comunicatŭ unui colaboratorŭ alŭ diarului »Matin« impresiunile sale de călĕtoriă.

Poporulŭ italianŭ, a ḑisŭ Deroulède, nu urăşte pe Francesĭ, cu carĭ elŭ este legatŭ prin simpatii de rase, tradiţiunĭ şi instituţiunĭ. Ochii poporului italianŭ nu suntŭ aţintiţĭ spre Savoia ci spre Triestŭ. Francesii trebue sĕ convingă pe Italianĭ, că ei nu vorŭ restabili dominaţiunea papei. Cu privire la politica colonială în Mediterana, care mâhnea pe Italienĭ, d. de Freycinet prin politica sa i-a liniştitŭ. O alianţă cu Italia se póte face îndată ce ar voi Francesii. Unŭ tratatŭ de navigaţiune ar fi primulŭ pasŭ spre acéstă alianţă.

In Grecia n'a găsitŭ decâtŭ simpatii pentru Franţa. Tricupis e unŭ adevĕratŭ bărbatŭ de statŭ. Décă isbucnea rĕsboiulŭ cu Turcii d-sa s'ar fi înrolatŭ în armata elină, care e bravă şi care ar fi bătutŭ pe Turcĭ.

Bulgarii suntŭ nerecunoscĕtorĭ şi uită ce datorescŭ Ţarului; ei vorŭ numai sĕ-şĭ schimbe stăpânulŭ făcêndu-se servitorii Germaniei şi Austriei.

Poporulŭ rusŭ urăşte pe Germanĭ ca pe nişce asupritorĭ. Ruşii au marĭ simpatii pentru Francesĭ. Numai forma republicană de guvernămêntŭ desparte pe Ruşĭ de Francesĭ. D. Deroulède s'a silitŭ sĕ înlăture acestŭ prejudiciu ḑicêndŭ: „Eu sunt republicanŭ şi considerŭ o alianţă a Franciei cu Rusia ca o necesitate“. Periculŭ pentru Rusia nu zace în ideile republicane, ci în Germania, care după înfrângerea Franciei dictéză în Europa. Germanii suntŭ inimicii Rusiei ca şi ai Franciei şi acéstă ură dela mojicŭ şi până la generalŭ e totŭ aşa de mare ca şi în Franţa. Amêndouĕ aceste popóre îşĭ vorŭ întinde mânele peste capulŭ Germaniei. Armata rusă e escelentă.

Poporulŭ din Norvegia şi Svedia e pentru Franţa, ér regele pentru Germania.

In Danemarca domneşce în tóte părţile ura contra Germaniei.

Olanda iubeşce pe Franţa dér întocmai ca şi Austria nu voeşce sĕ vêḑă pericolulŭ din partea Germaniei.

De 15 anĭ Europa sufere de dictatura Germaniei şi acum s'a obositŭ. Francesii sĕ tragă folóse din acéstă situaţiune.

SCIRILE ḐILEI.

Cetitorii noştri îşĭ vorŭ fi aducêndŭ aminte, că Barta Miklăuş adresase în „Ellenzék“ unŭ apelŭ deḑa se aduna *„numele valahe de origină maghiară“*. Acum rêspunde în acea fóiă »patriotică“ preotulŭ reformatŭ Iosif Irsai. Étă ce poveste cu nouĕ ţeste istorisesce preotulŭ: ḑice că de unŭ anŭ de ḑile urmăresce cu atenţiune *procesulŭ valahisărei* şi n'a vĕḑutŭ şi n'a auḑitŭ altele decâtŭ totŭ *res romanicae*, până şi în aerŭ. Despre comuna *Băbuţŭ* (Babucz) ḑice, că acolo au fostŭ odată familii avute ungurescĭ, carĭ au ziditŭ biserica reformată. Acele familii însĕ s'au mutatŭ d'acolo şi cu ele s'au dusŭ şi o parte din servitorii lorŭ, ér alţii au intratŭ ca servitorĭ la alte familii. Valahĭ cu nume maghiare în Băbuţĭ suntŭ: *Kis*, *Sütő* şi *Botha*. Botha este celŭ mai bĕtrânŭ omŭ din satŭ, aprópe de 100 anĭ, şi cu tóte astea nu'şĭ aduce aminte ca părinţii familielorŭ citate sĕ fi fostŭ maghiarĭ, ba susţine că tatălŭ Kisescilorŭ de aḑĭ a fostŭ cantorŭ românescŭ, precum şi aḑĭ pe cantorulŭ valahŭ îlŭ chiamă *Kis*. Din comuna *Făurei* (Kovacsi) citéză pe *Racoczy*, resp. *Racolcza*. In *Şoimuşŭ* (Solyomkö) ḑice că se află Davidescii, afară de notarulŭ valahŭ, care are bine-sunătorulŭ nume ungurescŭ *Csergi*, şi preotulŭ valahŭ *Bene*, care de origină e Săcuiu şi despre care mai că se adeveresce proverbulŭ: „Sângele apă nu se face“. Numai în *Creţescii ungurescĭ* (Magyar-Fodorhaza) se află o colonia de 25—30 familii ungurescĭ, care 'şĭ-au ziditŭ o bisericuţă şi o şcólă de jumĕtate ce nu se póte folosi. Plătescŭ şi unŭ învĕţătorŭ cu 20 fl. pe anŭ, în care se socotescŭ şi lemnele de focŭ, dér facŭ progresŭ, copii sciu vorbi, ceti şi scrie unguresce, ér ce privesce priceperea şi fluiditatea vorbirei, sémĕnă cu viţei cei micĭ şi la cântatŭ le-ajută fii cei micĭ ai vitelorŭ. In Eschileulŭ micŭ, Eschileulŭ mare şi Cristurulŭ dracului (? Ördög-Keresztur) nu se află Valahĭ cu nume maghiare, dér suntŭ Maghiarĭ cu nume valahe. Preotulŭ Irsai e convinsŭ, că décă s'ar înfiinţa o filială kulturegyletistă, scopulŭ (maghiarisarea) s'ar ajunge fórte uşorŭ, căcĭ vede că strănepoţii lui Tuhutum nu sciu unguresce. — Povestea e interesantă, şi te face sĕ pufnescĭ de risŭ. Românii însĕ, alŭ cărorŭ nume sună a unguresce, potŭ trage o învĕţătură din ea: sĕ'şĭ reia numele românescĭ ale strămoşilorŭ lorŭ. Preotului Bene din Şoimuşŭ îi facemŭ o întrebare: ce vré sĕ ḑică preotulŭ Irsai cu aceea, că »sângele apă nu se face«? A căḑutŭ în ispita maghiarisărei? S'ar puté lămuri cu Irsai, care-lŭ insultă făcêndu-lŭ că e Săcuiu.

—x—

In numĕrulŭ de Mercurĭ amŭ publicatŭ unŭ *apelŭ alŭ bravelorŭ Române din Deva* către surorile lorŭ hunădorene d'a contribui cu puterĭ unite la formarea »reuniunei femeilorŭ române hunedorene.“ Ce inimă română nu va fi entusiasmată de însufleţirea ce respiră din fiăcare vorbă a apelului? Ce inimă română nu va contribui la ajungerea nobilei ţinte ce şi-au ales'o bravele Române din Deva? Nu credemŭ că va fi femeiă română, care sĕ nu dea mâna cu surorile lorŭ din Deva. Ina inte numai cu puterĭ unite, căcĭ Dumneḑeu ajută orĭce întreprindere nobilă!

—x—

Insemnate *documente istorice* s'au aflatŭ în archiva fostului conte Tholdalagi. Profesorulŭ Soos dela preparandia de statŭ din Deva şi-a adusŭ, cu permisiunea contesei Victoria Tholdalagi, în a căreia proprietate se află archiva, mai multe documente, pe carĭ istoriculŭ maghiarŭ Alexandru Szilágyi aflându-le de mare importanţă s'a dusŭ numai de câtŭ la contesa Tholdalagi în Rodnoţfaia pentru ca sĕ cerceteze întrega archivă. Auḑindŭ de acésta profesorulŭ dela universitatea din Cluşiu Dr. Carolŭ Szabo s'a dusŭ şi elŭ la Deva pentru ca sĕ cerceteze documentele aflătóre acolo, intre carĭ constătă că s'arŭ afla însemnate documente de pe timpulŭ lui Arpadŭ şi Anjou. In véra viitóre au de gândŭ istoricii maghiarĭ sĕ cerceteze mai cu deamĕruntulŭ acéstă archivă.

—x—

»Magyar Polgar“ se bucură de »progresele“ *Kulturegyletului*, în contra căruia cea dintâiu voce de oposiţiă s'a ridicatŭ din Braşovŭ, unde elementulŭ românŭ şi săsescŭ a protestatŭ energicŭ contra acestei reuniunĭ. Fóia »patriotă« salută apoi cu bucuriă „entusiasmulŭ« filialei kulturegyletiste din Braşiovŭ, însufleţirea şi spiritulŭ »patrioticŭ« ce le-au doveditŭ în adunarea de Dumineca trecută. — Care progrese ale Kulturegyletului? banchetele? Care entusiasmŭ, însufleţire şi spiritŭ »patrioticŭ« de Duminecă, acela că au strigatŭ „Eljen« când au auḑitŭ de banchetŭ?« Dómne sfinte, că maarrrĭ prrrogrese!

—x—

Preşedintele societăţii studenţilorŭ juriştĭ din *Cluşiŭ* a trimisŭ o felicitare deputatului *Komjaty*, prin care în numele junimei îlŭ felicită pentru atitudinia bărbătéscă şi patriotică« ce a manifestat'o în afacerea Herbert-Christen.

—x—

Sub titlulŭ *„Ostaşĭ valahĭ tâlharĭ“* scrie »Kolozs. Köz.“: In ḑilele trecute au venitŭ nóptea 10 ostaşĭ valahĭ înarmaţĭ şi au furatŭ 29 vite cornute moldovenescĭ din ocolulŭ carantinei dela Ciucŭ-Ghimeşŭ. Cevaşĭ mai târḑiu, în 10 Octomvre, ostaşii valahĭ au furatŭ 5 capre din grădina bine închisă a locuitorului Petru Deaki din Ciucŭ-Chimeşŭ. Constatarea faptului ḑice „Kolozs. Köz.« că este încredinţată judelui de tribunalŭ Gaal.“

—x—

Sub titlulŭ: »Unŭ nobilŭ nou“ scrie »Ellenzék« că s'a sporitŭ încă cu unŭ esemplarŭ numĕrulŭ distincţiunilorŭ comitatului de modelŭ alŭ fişpanului Banffy Deezsö căcĭ unŭ fabricantŭ din Deşiu, Samuilŭ Kremer, şĭ-a »nobilitatŭ“ numele, adăugêndu-şĭ la nume „ballai«, adecă pe românesce ar fi »Kremer de Bălla«, ér nu numai Kremer, cum a fostŭ mainainte. — Felicitămŭ pe »patrioţĭ“ de achisiţiunea noului „nobilŭ“. Noi le recomandămŭ pe toţĭ fii lui Israilŭ.

—x—

Totŭ acea fóiă reproduce după o codiţă: „In 9 Octomvre, pe când *Românii* din România duceau sĕ închidă oile ce păsceau pe *teritoriu ungurescŭ*, proprietarulŭ oilorŭ le-a luatŭ şi le-a mânatŭ la carantina (unde?) Pe când au ajunsŭ însĕ la carantina 27 de oi şi o capră lipseau. Doi *dorobanţĭ românĭ* au trecutŭ într'aceea pe teritoriulŭ ungurescŭ şi au începutŭ a împuşca. *Gendarmii ungurescĭ* de sentinelă auḑindŭ împuşcările s'au apropiatŭ şi ei într'acolo, dér ostaşii valahĭ au începutŭ a înpuşca asupra lorŭ, însĕ n'au nimeritŭ pe nicĭ unulŭ. Gendarmii i-au alungatŭ îndĕrĕtŭ pe Valahĭ fără nicĭ o împuşcătură, pe când Valahii încă şi în vitejésca lorŭ fugă înpuşcau dér n'au nimeritŭ pe nime.«

Năpradea (Selagiu), luna lui Octomvre 1886.

Tómna anului 1867 a adusŭ o grea lovitură prin mórtea bravului protopopŭ Georgiu Stanciu atâtŭ întregului Sĕlagiu, câtŭ şi comunei Năpradea în specie, căcĭ acestŭ omŭ s'a nĕscutŭ s'a botezatŭ şi a muritŭ ca Românŭ şi creştinŭ în înţelesulŭ celŭ mai nobilŭ alŭ cuvêntului. Cine numai l'a cunoscutŭ, inteligentŭ şi opincarŭ, cu pietate pronunţă şi aḑĭ numele de Stanciu şi

FOILETONU.

Despre sócre.

E lucru vechiu, că sócrele nu se pré bucură de popularitate, nicĭ nu se pré potŭ lăuda că ginerii sĕu nurorile le iubescŭ de se prăpădescŭ după ele. Şi cine ar fi în stare sĕ ne spună causa? Căcĭ, dreptŭ vorbindŭ, vorŭ fi şi rele unele între ele, precum e uscătură în orĭce pădure, dér cele mai multe — şi nu credemŭ că spunemŭ unŭ neadevĕrŭ — suntŭ bune de le poţĭ pune pe rană. Câţĭ ginerĭ nu-şĭ vindecă ranele pricinuite — de creditorĭ, şi érăşĭ câte nurorĭ nu'şĭ vindecă ranele ce i-le pricinuesce lipsa — unei rochii sĕu pălării după cea mai noua modă, făcêndŭ pe mama sócră sĕ-şĭ deschiḑă din când în când — câtŭ mai desŭ — punguliţa şi sĕ scóţă din ea balsamulŭ sunătorŭ! Atuncĭ s'auḑĭ pe ginerele orĭ pe nora: „mamă dragă încóce, mamă dragă încolo“ de stă sĕ plângă mama sócră de bucuriă, vĕḑêndu-se îmbulḑită de atâta dragoste. Ér când nu mai are de unde sĕ dea, sĕu e neputinciósă d'a mai face serviţii, atuncĭ sócra e isvorulŭ tuturorŭ relelorŭ.

Nu-i vorbă, sócrele rele, puţine câte vorŭ fi, trebue că suntŭ focŭ şi pârjolŭ în casă, căcĭ altfelŭ nu înţelegŭ cum amŭ puté ave proverbele:

Sócră, sócră,
Pómă acră,
De te-ai cóce câtŭ te-ai cóce,
Pómă bună nu te-ai face.

Şi érăşĭ: Sócră,

De vreai mai dragă se-mĭ fi,
Mai rarŭ pe la noi sĕ vii.

Şi lucru curiosŭ, din vechime nu se bucurau de nume bunŭ sócrele, nicĭ la Elinĭ, nicĭ la Romanĭ, celŭ puţinŭ aşa ne dau a înţelege scriitorii lorŭ.

Dér ca sĕ scurtămŭ vorba, sĕ lăsămŭ la o parte pe cei vechĭ, şi sĕ rĕmânemŭ la cei noi, carĭ mergŭ cu rĕutatea până a numi pe sócre: »căptuşala dracului«, fără sĕ ţină sémă câţĭ mititei »stăpânĭ«, carĭ vinŭ pe lume, suntŭ încălḑiţĭ şi adormiţĭ în acéstă căptuşală, scutindŭ pe noră-sa orĭ pe ginere-sĕu de multe nopţĭ nedormite şi de multă cheltuială ce ar face-o aducêndŭ în casă o femeiă streină!

Nicĭ unŭ ginere însĕ n'a întrecutŭ în rĕutate pe francesulŭ *Evariste Carrance* din Agen, capitala departamentului Lot-Garrone. Ce neplăcerĭ va fi avutŭ cu sócră-sa, Dumneḑeu scie destulŭ că a adunatŭ — precum se vede, ca sĕ-şĭ rĕsbune pe sócră-sa — o mulţime de anecdote, epigrame şi satire, le-a tipăritŭ într'o broşură sub titlulŭ: *„Les belle mères“* (Sócrele) şi le-a împrăştiatŭ prin lume. Sĕ lăsămŭ sĕ vorbéscă d. Carrance:

Sócrele! Vĕ cutremuraţĭ, scumpĭ cetitorĭ, acestŭ cuvêntŭ ve amintesce durerile trecute şi — presente! Sócrele! Hei bine, sĕ păşimŭ pe faţă, cu curagiu eroicŭ cu acestŭ obiectŭ durerosŭ, spinosŭ şi delicatŭ, şi sĕ ne ferimŭ a face escepţiune. Escepţiunea întăresce aci, ca şi aiurea, regula!

*

Ca sĕ prindemŭ curagiu pentru marea nóstră întreprindere, sĕ istorisimŭ vorba tinerei fete, care într'o ḑi fără îndoială va fi o înfricoşată sócră. Se vorbea despre apropiata căsĕtoriă şi se făceau totŭ felulŭ de planurĭ.

Mirele: Aşĭ vrea sĕ plecŭ în ḑiua după cununia nóstră la Dieppe.

Mirésa: Fiă cum voescĭ, amice.

Mirele: ....Şi profesorulŭ tĕu de desemnŭ, miculŭ Blondin, care atâtŭ de multŭ îmĭ displace, sĕ fiă concediatŭ.

Mirésa: Fiă şi asta.

Mama (încetŭ către fică-sa): Multe mai poftesce viitorulŭ tĕu soţŭ.

Mirésa (încetŭ către mamă-sa): Fi liniştită, mamă, îşĭ impune voinţa lui *cea din urmă.*

*

E cunoscută vorba şiretului: Décă sócră-ta cade-n apă — e o întêmplare rea, décă o scóte afară — e o nenorocire!

*

Ducele de R. dă unŭ prânḑŭ mare. Afară e frigŭ cumplitŭ şi curtea palatului e o formală ghiăţăriă. Unulŭ dintre invitaţĭ alunecă, cade, se ridică cu mare greutate şi intră de totŭ turburatŭ în sală.

— E cam greu sĕ ajungĭ aci, ḑice elŭ silindu se sĕ nu schiopăteze. De ce nu înlăturaţĭ. ..

— Pst! replică ducele. Nu sci...

— Ce?

Ducele rĕspunde şoptindŭ:

din sinceră inimă suspină pentru mórtea lui prétimpuriă.

Déca suntŭ séu nu adevĕrate aceste laude spună bĕtrâna „Gazetă« cu articulii şi corespondenţele sale „De sub pétra Cozlii« şi »De pe Malulŭ-Someşului“, spună-o acésta unŭ Demetriu Coroianŭ, vicarulŭ Silvaniei pe atuncĭ, unŭ Georgiu Popŭ de Băseşcĭ ş. a. ş. a. amicĭ de ideĭ şi consoţĭ ai sĕi în fapte de bine naţionalĭ şi bisericescĭ.

Mai marĭ merite însĕ şĭ-a făcutŭ bărbatulŭ acesta faţă cu parochia sa Năpradea. Pe poporenii sĕi decăḑuţĭ materialminte i-a arĕdicatŭ şi scăpatŭ de lipitorile, carĭ le sugeau sângele; bisericei i-a căştigatŭ bunurĭ imobile (o pădure de 90 jugĕre□) şi băneşcĭ; şcólă conf. română la mórtea lui dispunea de avere de peste 1200 fl. v. a. banĭ stătătorĭ şi cereale, din a cărorŭ usură se salarisa învĕţătorulŭ; biserica arsă o reedificasă; mai apoi mijlocise dela locurile competente concediu sĕ ridice în Năpradea patru clase normale române şi cu timpŭ spera sĕ ridice şi alte 4 gimn., spre care scopŭ a şi depusŭ fundamentulŭ unui pomposŭ edificiu, dela a căruia completare însĕ l'a împedecatŭ mórtea şi acestŭ edificiu astăḑĭ a rĕmasŭ de casă parochială; a lăsatŭ în urma sa unŭ poporŭ consciu de sine, disciplinatŭ şi cultivatŭ moralminte şi spiritualminte ş. a. ş. a.

— Astfelŭ stăteau trebile în Năpradea, când fù dispusŭ de parochŭ şi protopopŭ actualulŭ Ioanŭ Kesej. Calea era deschisă, greutăţile delăturate şi numai bunăvoinţă, capacitate şi bărbăţiă se recerea dela noulŭ parochŭ-protopopŭ, ca sĕ facă, déca nu mai multŭ, dér celŭ puţinŭ atâta, câtŭ antecesorulŭ sĕu.

Durere insĕ, că s'a întêmplatŭ chiarŭ contrariulŭ. Totŭ ce a făcutŭ şi planisatŭ Stanciulŭ, astăḑĭ e ruină, unŭ *pium desiderium*.

Când fù chiămatŭ la cele eterne meritatulŭ Stanciu, în Năpradea erau poporenĭ, carĭ aveau câte 8—24 boi, Evrei abia erau 2—3 familii şi şi acestea gata de ducă, pe când astăḑĭ în întréga comună — afară de Jidanĭ — nicĭ unŭ sufletŭ de Românŭ nu se póte făli, nu cu 8—24 boi, dér nicĭ cu 4 juncanĭ; aḑĭ Năpradea n'are timbru românescŭ, ci jidovescŭ, căcĭ numĕrulŭ familielorŭ evrescĭ s'a urcatŭ la inspăimântătorea cifră de 15, între carĭ 2 dispunŭ de câte 900—1000 jugĕre de pămentŭ propriu, pe când la mórtea fostului protopopŭ şi celŭ mai avutŭ Evreu — Iudovitsch — încă era numai arendatorŭ. Astăḑĭ sórtea poporului din Năpradea este mai grea ca cea dinainte de 1848.

D. Ioanŭ Kesej, neputêndŭ juca destulŭ de liberŭ pe conta poporului sĕu dinaintea notarului cerc. Ioanŭ Maiorŭ, nepotŭ demnŭ de sânge şi fapte alŭ nemuritorului nostru istoricŭ Petru Maiorŭ, îşĭ puse móra pe ţarină, mişcà tóte petrile, fiă bune, fiă rele, ca sĕ restórne pe nobilulŭ notarŭ, ceea ce în urmă i-a şi succesŭ. Intêmplându-se decĭ, acum 2 anĭ, alegerea de notarŭ, protopopulŭ nostru pentru a-şĭ putea ajunge mai signrŭ interesele necualificabile află de bine a nu-şĭ mai pune încrederea într'unŭ „Valachŭ« ci în maimonidulŭ Filipŭ Buzasi (quondam Weisner), care sĕ jóce cum i va cânta d-sa, căcĭ veḑĭ dragă Domne, altcum poporulŭ n'arŭ fi ajunsŭ în saculŭ fără de fundŭ alŭ d-sale şi alŭ Jidanilorŭ. In ḑiua premérsă alegerei protopopulŭ nostru întocmì şi isprăvì totulŭ, ca la tótă întêmplarea sĕ reéşă strănepotulŭ lui Moisă; ér în ḑiua alegerei, desŭ de diminéţă mai oţĕlì încă odată pe amărîtulŭ poporŭ şi ii rostì o instructivă cazaniă, nu cumva sĕ uite, că demnulŭ sĕu candidatŭ pórtă numele de Buzási Filipŭ. Pe la 7 óre diminéţa protocolulŭ s'a inchisŭ, alesŭ fiindŭ Buzasi. Bieţii concurenţĭ românĭ: Octavianŭ Popŭ, Demetriu Baicanŭ ş. c. l. cărora le promise sprijinŭ d. protopopŭ, însĕ carĭ fiindŭ sĕracĭ nu putură sĕ-lŭ imbiă câte cu 500 fl., cum au făcutŭ alţĭ concurenţĭ, după cum s'a esprimatŭ fiulŭ sĕu Alexandru, şi pe lângă aceea parola că vorŭ fi umilitĭ şi ascultătorĭ până la morte — acestia ḑicŭ merseră dela urnă cu inima desamăgită.

Acum şéde d. protopopŭ cu mânile în sînŭ şi privesce la favoritulŭ sĕu notarŭ cum licitéză câte pentru 3 fl. restanţă de dare boi şi vacĭ, căsĭ şi şurĭ, ér conaţionalii sĕi evrei le cumpără cu nimica. Evreii Năprădenĭ — contra espresei dispositiunĭ a legii împrumutéză banĭ bieţilorŭ Românĭ prelângă 120°/₀ anualŭ, adecă 10 cr. usură după unŭ florenŭ la lună. Camăta sĕ socotesce la olaltă cu capitalulŭ şi aşa se scrie în obligăţiunĭ; séu eventualŭ şi fără obligaţiunĭ, însĕ numai la ómenĭ de încredere şi de omeniă. Poporulŭ geme sub aceste impilărĭ, ér protopopulŭ Kesej îşĭ închide ochii la tóte.

Asta încă nu fù de ajunsŭ. Pentru ca d. protopopŭ sĕ pótă face aceea ce face acum, trebuì sĕ conlucre ca poporulŭ sĕu sĕ şĭ pérdă şi ultimulŭ razîmŭ de viéţa, — adecă moşiile. Năprădenii aḑĭ sémĕnă cucuruzŭ pe ripĭ şi dealurĭ, pe când matca hotarului, ce o adapă şi îngraşă Someşulŭ în tóte primăverile, e în mâna Evreilorŭ. Numai acestei împrejurărĭ póte d. protopopŭ datori »gescheftulŭ« ce-lŭ face cu poporenii sĕi, când le împrumută câte o felderă de cucuruzŭ, ca după 4 lunĭ sĕ-i dea ca camĕtă $^1/_2$ seu chiar o felderă întrégă.

La începutulŭ comasării bĕtrânulŭ Ioan Maiorŭ a sfătuitŭ şi capacitatŭ pe sătenĭ, ca sĕ-şĭ ia proprietăţile împregiurŭ de satŭ, deórece aicĭ ar fi avutŭ bieţii ómenĭ locŭ de grâne, cucuruzŭ, fênaţe etc. de clasa primă. Protocolulŭ sa şi subscrisŭ pe lângă aceste condiţiunĭ. D-lui Kesej însĕ nu i-a convenitŭ acésta. Urzesce decĭ procesŭ cu câţĭ-va sătenĭ mai slabì de ângerŭ contra stipulaţiunllorŭ de întâiŭ. Acestŭ procesŭ, cursŭ în 10 anĭ, avuse cu sine urmarea, că sătenii nostri suntŭ aruncaţĭ de o parte de satŭ, unde e celŭ mai neproductivŭ locŭ în hotarŭ. Astăḑĭ poporulŭ sĕ vaetă, plânge şi afurisesce „publice et palam“ pe nesdrăvanulŭ protopopŭ, ér protopopulŭ rîde pe sub mustéţă şi îşĭ urméză mai neparte cu inima liniştită planurile sale desastruóse.

Dér nu numai moşiele ómenilorŭ, ci chiar şi porţiunea canonică (eclesia) de aicĭ — care era vestită prin întinderea şi productivitatea sa în Silvania — aḑĭ e situată în părţile cele mai rele ale hotarului, ba una din cele 2 table de eclesiă comasate, care mai era de ceva trébă, o schimbà cu Evreulŭ Iudovitsch pe o rîpitură ce abia se póte lucra. Scopulŭ d-sale aci a fostŭ curatŭ şi luminatŭ acela, ca sĕ curme orĭce posibilitate străinilorŭ de a subsista, în acéstă parochiă; câtŭ pentru ai sĕi, aceia suntŭ asecuraţĭ prin propriulŭ lorŭ. Adecă voesce a-şĭ înrădĕcina familia în acéstă nefericită parochiă.

Scóla gr. cat. română dela noi, pe la anii 1866—7 era în posesiunea a 1200 fl., parte banĭ disponibilĭ, parte cereale. Din usura acestui capitalŭ se salarisa învĕţătorulŭ. Aḑĭ însĕ învĕţătorulŭ îşĭ culege plata prin repartiţiă. Unde suntŭ banii? Rĕspundă — déca póte — d. Kesej, căcĭ ce s'au făcutŭ, ḑĕu, nicĭ unŭ sufletŭ de Năprădénŭ nu scie.

Cu ocasiunea alegerilorŭ din urmă dietalĭ, d. Kesej şi ficiorulŭ sĕu Teofilŭ sĕ băteau cu pumnulŭ în peptŭ, că suntŭ Românĭ şi că vorŭ numai şi numai deputatŭ românŭ, cu programŭ naţ. rom. Când însĕ în ḑiua alegerei, bĕtrânulŭ Kesej corteşì, şi pe faţă şi pe desŭ, pentru Neményi Avrum (Neumann), ér pe ficiorulŭ sĕu Teofilŭ, care e totŭ atâtŭ de mare măestru în apucăturĭ ca şi tatălŭ sĕu, îlŭ trimise sĕ facă sfară în ţéră pentru Georgiu Popŭ de Băseşcĭ.

Ce se ţine de afacerile ţinĕtóre esclusivŭ de biserică, amintescŭ numai că nu de florĭ de cucŭ cerŭ bieţii credincioşĭ Năprădenĭ ***amesteculŭ ministrului de culte*** şi instrucţiune în cele bisericescĭ ale lorŭ. Despre alte abusurĭ de oficiu nu mai amintescŭ. Ajunge a spune, că, stândŭ lucrulŭ astfelŭ, poporenii s'au îndreptatŭ cu o plângere la prea ven. ordinariatŭ de Gherla încă în 1873, dér nu li s'a datŭ satisfacţiune. Acum au înaintatŭ a doua plângere, dér în urma întêmplărei prime neavêndŭ destule speranţe de rĕuşită, s'au adresatŭ şi la ministrulŭ după ajutorŭ şi apoi va fi vai de noi, cândŭ vorŭ începe străinii sĕ ne facă rênduială în casă.

Sentinela.

Ultime scirĭ.

Constantinopolŭ, 19 Octomvre. Cale indirectă. Gadban-Effendi, care a plecatŭ Sâmbătă la Sofia, e însărcinatŭ sĕ întrebuinţeze tótă influenţa sa pentru a face regenţă sĕ fiă binevoitóre faţă cu Rusia. Elŭ mai este însărcinatŭ sĕ facă unŭ raportŭ asupra situaţiunei şi mai cu sémă asupra operaţiunilorŭ electorale şi validităţii alegerilorŭ. Pe de altă parte Pórta a chematŭ ierĭ pe Abro-Effendi, delegatŭ la Sofia şi însărcinatŭ cu revisuirea statutului Rumeliei, sĕ dea esplicatiunĭ asupra situaţiunii din Bulgaria. D. Sandisson, primulŭ dragomanŭ alŭ ambasadei englezescĭ, care de curênd fusese la Bucurescĭ sĕ confereze cu Sir White, lucréză cu sârguinţă la Ildis Kiosk spre a pregăti terenulŭ în privinţa cestiunii Egiptului înaintea sosirei lui Sir White. Se asigură că primele resultate obţinute ar fi de bunŭ augurŭ pentru urmarea negociărilorŭ.

Rusciucŭ, 20 Octomvre. Unŭ ḑiarŭ din Rusciucŭ, într'unŭ violentŭ articulŭ contra generalului Kaulbars şi contra Rusiei, semnatŭ de d. Zaharia Stoianov, unulŭ din principalii autorĭ ai revolutiunei din Filipopolŭ şi leaderulŭ partidului intransigentŭ anti-rusŭ, povestesce drama gróznică ce s'a săvârşitŭ la Dubnitza în ḑiua alegerilorŭ. Cele două partide încăerându-se şi partisanii Rusiei fiindŭ cei mai puternicĭ, se aruncară asupra deputaţilorŭ Grenciacov şi Zancov. Celŭ dintêiŭ fù înăbuşitŭ şi tăiatŭ în bucăţĭ; celui d'alŭ doilea, după ce a muritŭ, i s'a sdrobitŭ capulŭ cu loviturĭ de cuţitŭ. Subprefectulŭ Dimitrov şi profesorulŭ Papucinski au fostŭ asemenea omorîţĭ şi corpurile lorŭ tăiate în bucăţĭ şi apoi aruncate în rîu. După ce a semnalatŭ aceste grozăvii, d. Stoianov tratéză pe generalulŭ Kaulbars de măcelarŭ infamŭ.

Rusciucŭ, 20 Octomvre, Generalulŭ Kaulbars a plecatŭ la Sofia. Scimŭ că opiniunea generalului asupra situaţiunei e pesimistă şi *că nu mai speră multŭ ca se se pótă pună capătŭ conflictului fără o intervenţiune militară.* Cu tóte acestea elŭ mai crede că, după sosirea sa la Sofia, Bulgarii vorŭ înţelege primejdiile situaţiunii şi nu vorŭ urma părerea partidului intransigentŭ. Generalulŭ consideră că ţéra este în complectă anarchiă, şi că guvernulŭ actualŭ cu cea mai mare bunăvoinţă, ar fi neputinciosŭ sĕ restabiléscă ierachia şi disciplina în armată, sĕ liniştéscă spiritele, sĕ urmăréscă ḑiarele ce insultă pe generalŭ şi sĕ împedice pe funcţionarii de provinciă a comite nisce acte de care ar fi victime supuşii ruşĭ séu partisanii ruşĭ pretutindenĭ, după nota ce a adresat'o generalulŭ Kaulbars ierĭ guvernului.

Viena, 20 Octomvre. Se citesce în „Noua Pressă Liberă“: Pare că dintr'unŭ schimbŭ de vederĭ între cabinete, resultă că se vorŭ opri la expedientulŭ următorŭ: A se abţiné dela orĭ ce declaraţiunĭ asupra validităţii séu invalidităţii alegerilorŭ pentru a împăciui pe Rusia. Se speră că se va ajunge la unŭ aranjamentŭ între Petersburgŭ şi Sofia, menagiândŭ susceptibilităţile rusescĭ şi mai cu sémă depărtândŭ în modŭ definitivŭ realegerea prinţului Alexandru de Battenberg.

Petersburgŭ, 20 Octomvre. Ḑiarulŭ „Novoje Vremia“ atacândŭ mereu regenţa conhide: „Séu sĕ va supune Rusiei séu Rusia va sci sĕ facă prin forţă ca sĕ fie ascultată.

Berlinŭ, 20 Octomvre. „Allgemeine Zeitung“ semnalează o óre-care schimbare a opiniunei în Bulgaria, care pare a fi dispusă sĕ sufere unŭ cabinetŭ zankovistŭ.

Adrianopolŭ, 20 Octomvre. Scirĭ din Filipopolŭ anunţă că pe timpulŭ nopţii de Sâmbătă spre Duminică, poliţia acestui oraşŭ a procedatŭ la arestarea principalilorŭ şefĭ ai partidului rusŭ. Nu se scie loculŭ unde au fostŭ conduşĭ. Consulatulŭ Rusiei ar fi fostŭ păzitŭ de trupe chiar în timpulŭ nopţii.

Parisŭ, 20 Oct- „Journal des Débats“ spune că s'a făcutŭ o învoială între cele 3 imperii, pe basele următóre: „*Rusia nu va ocupa Bulgaria, dér Austria şi Germania nu vorŭ recunóşte nicĭ regenţa nicĭ alegerea prinţului fără consimţimêntulŭ Rusiei, lăsândŭ astfelŭ acestei din urmă puterĭ iniţiativa alegerei.*

DIVERSE.

Logică femeiască. — D-na X... către una din prietenele sale: — Dela mórtea sĕrmanului meu soţŭ nu mai am o ḑi albă, potŭ ḑice că numai trăiescŭ... — Aşa dér îlŭ iubeai fórte multŭ? — Oh! da.... — Atuncĭ pentru ce vreai sĕ te mai căsĕtorescĭ? — .... Pentru a nu'ĭ fi necredinciósă!

— Vine sócră-mea la mâncare.

*

— Eştĭ tristŭ, amice.
— Viu dela cimitirŭ.
— Ai perdutŭ unŭ membru alŭ familiei?
— Da... pe sócră-mea.
— Condolenţele mele cele mai sincere...
— Oh, asta mĕ întristéză. Vorbirea preotului m'a înfricoşatŭ.
— Dér ce-a ḑisŭ?
— A ḑisŭ: Nu plângeţĭ, *esistă o revedere în cerŭ...*

*

O sócră, cam bolnavă, a chematŭ pe mediculŭ. Dupăce i-a pipăitŭ pulsulŭ, ḑise:
— Deschide gura! Oh, ce limbă rea!
Ginerele încetŭ cătră mediculŭ:
— Asta nu dovedesce nicĭdecum, că e bolnavă.

*

— Cunósceţĭ o deosebire între unŭ flaşnetŭ şi între o sócră?
— Nu.
— Nicĭ eu.

*

Unŭ câne tênĕrŭ şi o sócră: celŭ dintêiu latră fără sĕ musce, cea de-a doua muşcă fără sĕ latre.

*

Yaya, unŭ drăgălaşŭ bébé, face nebunii şi mama mare (bunica) vrea ca sĕ o róge de ertare. Yaya nu vrea.

— Déca nu vreai, am sĕ chemŭ pe dracu ca sĕ te ia.

— Nu vine; papa de câte orĭ vorbesce de tine ḑice: "Sĕ o ia dracu!“ şi tu eştĭ încă totŭ aicĭ.

*

Idea unui ginere: Sócra este unŭ motivŭ de divorţŭ (despărţire), pe care tribunalele totŭ îlŭ vorŭ recunósce în fine.

*

Dómna V. a îndemnatŭ pe fică-sa sĕ céră divorţulŭ şi ea e învitată ca martoră îngreuiătóre. Preşedintele începêndŭ interogatoriulŭ:
— Ocupaţiunea dumitale?
Dómna V. cu energiă:
— Sócră!

*

Adam se plânge de miseria vieţii sale.
— Am avutŭ numai doi fii, unulŭ a omorîtŭ pe celălaltŭ şi în raiu muierea mea a....
— Nerecunoscĕtorule! îi ḑice mâniosŭ Creatorulŭ.
— Pentru ce sunt nerecunoscĕtorŭ?
— Te-am cruţatŭ de celŭ mai înfricoşatŭ biciu şi tu te plângĭ....
— Ce mĭ-a mai lipsitŭ, ca sĕ fiu celŭ mai nenorocitŭ între ómenĭ?
— Miserabilă şi nerecunoscĕtóre creatură: sócră!

*

Nu asemêna nicĭodată cânele tĕu cu sócră-ta: celŭ dintêiu te linge, cea de-a doua te muşcă.

*

— Cum îi merge sócrei tale?
— Ţĭ mulţămescŭ, îi merge deja multŭ mai rĕu.

(Va urma.)

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 21 Octomvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103.75
Rentă de hârtiă 5%	92.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.10
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124.20
Renta de hărtiă austriacă	84.20
Renta de arg. austr.	83 50
Renta de aurŭ austr.	114 50
Losurile din 1860	138 75
Acțiunile băncei austro-ungare	865 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288.25
Act. băncei de creditŭ austr.	280.10
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.91
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.35
Londra 10 Livres sterlinge	125.35

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 6 Octomvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91—	92—
Renta rom. amort. (5%)	93—	94—
» convert. (6%)	87¾	88¼
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	35—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104—
» „ „ (5%)	87—	87½
» » urban (7%)	100½	101¼
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	83½	84—
Banca națională a României 500 Lei	1020	1030
Ac. de asig. Dacia-Rom.	268	270
« » » Națională	210	212
Aurŭ contra bilete de bancă	15.½	16.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03—	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 22 Octomvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.49	Vênd.	8.51
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.30
Galbenĭ	»	5.89	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina»	»	117.50	»	118.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ (	—	9.32	—	—
(	—		—	—
Timișŭ	—	9.56	—	—
Brașovŭ (	—	10 29	—	—
(	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa micĕ	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6.03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12.16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	. .
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	--
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1.06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	5.45	—	—	—
Timișŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2.52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4.52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8.36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7.25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8.55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	--
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12.18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6.40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10.48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7.37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.